

АД СКРУТКАЎ МЁРТВАГА МОРА...

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

На ўрачыстым адкрыцці выстаўкі дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман МАТУЛЬСКИ падагульніў, што каля 200 унікальных рукапісных і старадрукаваных рарытэтаў кніжнай культуры, якія адлюстроўваюць гісторыю стварэння, распаўсюджвання і захавання Бібліі, наведвальнікі экспазіцыі змогуць убачыць да 21 кастрычніка. «На гэтай выстаўцы нам хацелася прадставіць Біблію як кнігу агульначалавечых каштоўнасцяў, важных для народаў усяго свету. Незалежна ад прыналежнасці да канфесій, ад таго, на якой мове гаворым, мы ўсе аб'яднаны каштоўнасцямі, якія

і эканамічны, палітычны і сацыяльны кірункі развіцця.

Адзін з галоўных прадстаўнікоў «Групы даследавання рукапісаў» археолаг Скот КЭРАЛ расказаў, што нечым падобныя выстаўкі яны імкнуцца прадставіць і ў іншых краінах. Аднак гэта экспазіцыя асаблівая:

— Рабіць такую выстаўку — як заходзіць у новы ручай... Галоўная тэма экспазіцыі бярэ пачатак з выстаўкі ў Ватыкане, а вясной 2017 года мы пачалі новую фазу ў Ганконгу. Менавіта тады дадалі экспанаты з Кітая, каб яны сталі часткай калекцыі, і гэта стварыла новы кірунак. Цяпер да экспанатаў з нацыянальных бібліятэк, з міністэрстваў культуры — фактычна, людзі

прадстаўляюць уласныя рарытэты — мы дадаём свае зборы. У выніку атрымліваецца такая камбінацыя, якую раней нідзе ў іншых месцах пабачыць было немагчыма. Пасля Беларусі мы адкрываем выстаўку на культурным форуме ў Санкт-Пецярбургу, затым у Маскве, у іншых гарадах Расіі. А пасля завітаем у Папуа — Новую Гвінею. Калі ж вярнуцца да мінскай экспазіцыі, то яна адметная тым, што некаторыя з гэтых прадметаў у прынцыпе ніхто ніколі ў жыцці не бачыў (акрамя іх уладальнікаў). Менавіта такая камбінацыя экспанатаў таксама з'яўляецца ўнікальнай.

Кіраўнік распрацоўкі, кандыдат тэхнічных навук, загадчык лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Юрась ГЕЦЭВІЧ патлумачыў:

— Мы былі падрыхтаваны да таго, каб рабіць для закрытых памяшканняў аўдыягіды, якія могуць усталявацца ў мабільны тэлефон. Замежныя калегі зацікавіліся распрацоўкай з той прычыны, што гэта надзвычай дарагая выстаўка, вельмі каштоўныя прадстаўлены на ёй экспанаты — і яны будуць знаходзіцца ў нас усяго

Папірус Бадмера, Пасланні апостала Пятра, III ст. (факсімільнае выданне).

Кожны дзень на выстаўцы будуць працаваць валанцёры, якія дапамогуць сарыентавацца ў багацці экспазіцыі. Да таго ж кожны дзень плануе прысутнічаць і каманда на чале са Скотам Кэралам — каб з першых вуснаў распавесці пра цікавыя экспанаты.

Дарэчы, спецыяльна да выстаўкі распрацаваны гід з малюнкамі і апісаннямі, які лёгка адшукаць па электронным адрасе <http://www.krokom.com/belarus-bible>. Яго можна як спампаваць сабе на тэлефон, так і найпрост азнаёміцца з выстаўкай праз камп'ютар, сядзячы дома.

адзін месяц. А пасля іх перавяжуць — таму і захацелі зрабіць аўдыягід, які можна будзе паслухаць і пазней. Такім чынам, мультымедыйнае прыставанне дазваляе зрабіць экскурсію, якую кожны чалавек зможа паслухаць, і даведацца пра выстаўку больш, нават калі яна скончыцца. Кліент зможа не толькі паслухаць аўдыя-, але і паглядзець фотаздымкі. Мы стварылі праграму на беларускай мове, але неўзабаве будзе даступна таксама яе рускамоўная і англамоўная версіі.

Варта дадаць, што на выстаўцы прадугледжана шмат розных забаў і для самых маленькіх наведвальнікаў. Адметна, што прывезена дакладная копія друкарскага станка Гутэнберга, і ім можна пакарыстацца. Сярод забаў для дзетак — і садок, і школа. Ёсць рэчы, да якіх малыя могуць дакранацца. Арганізатары чакаюць і вельмі хацелі б, каб выстаўку наведалі не толькі дарослыя, але і тысячы дзяцей, бо там ім будзе чым заняцца.

**Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота Кастуся ДРОБАВА.**

Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі Тадэвуш КАНДРУСЕВІЧ:

— Выстаўка пераносіць наведвальнікаў у тую эпоху, калі кнігадрукаванне і друкаваныя творы толькі зараджаліся. Таксама тут можна пабачыць пераклады Новага і Старога Запаветаў на сучасную беларускую мову... Нацыянальная беларуская біблейская школа ўнікальнай тым, што ўключае як усходнюю, так і заходнюю традыцыі перакладаў Святога Пісання. Адкрыццё ў Мінску міжнароднай выстаўкі «Беларусь і Біблія» цалкам лагічнае — гэта азначае, што ўклад краіны ў папулярнасць Бібліі і пераклады Святога Пісання высока ацэнены. 200 унікальных экспанатаў, выстаўка помнікаў глыбіннай кніжнай культуры яскрава адлюстроўваюць гісторыю з'яўлення, распаўсюджвання і захавання Божлага Слова. Біблія, якая з'яўляецца жывым голасам Бога да чалавека, гэта тое пісьмо, якое Бог напісаў да кожнага, пісьмо заўсёды актуальнае.

Протаіерэй Сяргій ГАРДУН:

— Пра тое, што нам усім трэба нагадваць пра Біблію і пра важнасць яе, царква памятае. Але каб шырэй несці ў грамадства ідэю патрэбнасці Слова Божлага, вельмі карыснай з'яўляецца гэта выстаўка. Гасподзь паставіць на вышыню тых, хто стараецца жыць паводле гэтага Слова. На выстаўцы мы бачым і Тураўскае Евангелле, першую беларускую рукапісную кнігу, і Слуцкае Евангелле, і іншыя славутыя помнікі. І калі мы іх разгортваем, то разумеем, з якой любоўю старажытныя перапісчыкі выводзілі кожную літару, падбіралі застаўкі, укладаючы ўсю сваю пшчоту і замілаванне да Слова Божлага. Вельмі прыемна бачыць і перавыдадзеную спадчыну Францыска Скарыны — такім чынам яна таксама зрабілася бліжэйшай да нас.

Пастар царквы «Ян Прадвеснік» Антоній БОКУН:

— Важнасць выстаўкі ў тым, што прадстаўлены як артэфакты, якія паказваюць гісторыю напісання і перадачы Бібліі фактычна ад часоў Маісея і Аўраама і аж да часоў апостала Паўла і далей. Ад скруткаў Мёртвага мора да Гутэнберга, Скарыны і аж да сённяшніх дзён. Атрымліваецца такая поўная карціна жыцця Бібліі на працягу больш як чатырох тысяч гадоў. Гэта тая кніга, якая сфарміравала сучасную культуру. Без яе ведання і разумення немагчыма ўявіць грамадства. Калі ж казаць пра сучасны свет, то Біблія — быццам ікона ў куце. Многія пра яе ведаюць, хтосьці нават звяртаў увагу. Але ў некаторых аспектах яна быццам выкінутая за межы інтэлектуальнага жыцця. Таму мэта выстаўкі — звярнуць увагу нават тых людзей, якія маюць, ведаюць Біблію, каб яны паглядзелі на яе іншымі вачыма і змаглі сцерці пыл з вокладкі, разгарнуць і пачытаць яе старонкі...

Бронзавая галава каня (Лусіяна Бустамантэ, XX ст.).

шануюцца праз стагоддзі,» — рэзюмаваў дырэктар.

— Гэта выстаўка, на якой мы ўпершыню маем унікальную магчымасць убачыць сапраўдныя старажытныя тэксты велізарнай духоўнай і гісторыка-культурнай каштоўнасці, — звярнуў увагу прысутных **намеснік міністра культуры Беларусі Аляксандр ЯЦКО**. — Гэта кніжныя помнікі, якія вызначылі для заходняй цывілізацыі не толькі духоўны, але

Лекцыя «Біблія і навука» Нобелеўскага лаўрэата Кенэта Брокмана адбудзецца ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі 23 верасня ў 15:00.

— Кенэт Брокман атрымаў Нобелеўскую прэмію свету ў складзе Магатэ, ён займаецца ядзернай фізікай і з'яўляецца спецыялістам у пытаннях ядзернай бяспекі. — каментуе **кандыдат гістарычных навук Андрусь УНУЧАК**. — Лекцыя будзе карыснай, каб зразумець, што няма ніякай супярэчнасці паміж верай і навукай, а, наадварот, гэта ўзаемадапаўняльныя рэчы. Кенэт Брокман таксама распавядзе пра развіццё сучасных тэхналогій, пра тое, у якім кірунку рухаецца наш свет і чаму важна чалавеку ў атамны век абাপірацца на каштоўнасці. Натуральна, усё гэта навуковец прадставіць праз асабісты досвед.

■ На сцэне

НА ІМЯНІНЫ — «СЫМОН-МУЗЫКА»

Камедыяй «Несцерка» па п'есе Віталія Вольскага традыцыйна распачаўся новы тэатральны сезон (93-і па ліку) у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Якуба Коласа. Цікава, што гэты спектакль упершыню быў паказаны віцебскім тэатрам у маі 1941 года. «Несцерка» — візітулка коласаўцаў.

А ў дзень нараджэння тэатра, 21 лістапада, будзе прэзентаваная новая версія спектакля «Сымон-музыка». Упершыню яго паставілі каля сарака гадоў таму.

Як адзначыў **мастацкі кіраўнік тэатра Міхась КРАСНАБАЕЎ**, гэта будзе спроба па-сучаснаму «прачытаць, асэнсаваць» аднайменную паэму Якуба Коласа.

Творчых планаў у калектыву багата. У ліку прэм'ер у недалёкай будучыні — трагікамедыя «Гутаркі з Сакратам» паводле п'есы Эдварда Радзінскага. Галоўную ролю даверылі выканаць аднаму з найстарэйшых артыстаў на постапецкай прасторы — 84-гадоваму народнаму артысту БССР Тадэвушу Кокштысу. Ён у тэатры імя Якуба Коласа з 1958 года, сёлета ў артыста знакавы творчы юбілей.

Коласаўцы таксама плануюць прэм'еру камедыі «Бабін бунт», паводле шлохаўскіх апавяданняў...

Дзіцячы рэпертуар сёлета дапоўніць спектакль «Пэпі-Доўгая панчоха».

У новым сезоне ў тэатры спрабуюць вырашыць і кдравую праблему.

— Мы ў пошуку таленавітых, па-добраму апантаных малявых людзей, якія хацелі б не толькі служыць у тэатры, але і менавіта ў правінцыяльным Віцебску. У абласным цэнтры няма кінастудыі, іншых магчымасцяў дадаткова рэалізаваць сябе ў творчым пытанні, ды і падзарабіць... Працуем над кадровай праблемай, — эмацыянальна прызнаўся карэспандэнту «Звязды» мастацкі кіраўнік.

Паводле слоў **дырэктара тэатра Аляксандра СТАРЫХ**, цэны на білеты дэмакратычныя: на спектакль для дзяцей — усяго 4,5 рубля, на прэм'ерны для дарослых — 8,5-9 рублёў, а на тыя, якія ўжо паказвалі, — да 8 рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ